جلوگیری از تمرکز اعتبارات بانکی در پایتخت

رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت مدیریت مصرف انرژی، توزیع عادلانه منابع بانکی و تقویت ظرفیت‌های اقتصادی استان‌ها تصریح کرد: باید با برنامه‌ریزی دقیق، از تمرکز منابع در پایتخت جلوگیری کنیم و زمینه بهره‌مندی استان‌ها از منابع و ظرفیت‌های اقتصادی خود را فراهم آوریم.

رئیس‌جمهور ضمن تأکید بر ضرورت توجه ویژه به معیشت و رفاه مردم، مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اولویت‌های اجرایی دولت در حوزه مدیریت مصرف انرژی، توزیع منابع بانکی، توسعه متوازن منطقه‌ای و حمایت از تولید را تشریح کرد.

رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت اصلاح الگوی مصرف و اتخاذ تدابیر مؤثر برای مدیریت منابع انرژی اظهار کرد: ما راهی جز صرفه‌جویی و کاهش مصرف نداریم و باید با برنامه‌ریزی دقیق، مصرف را مدیریت کنیم.

پزشکیان با اشاره به ضرورت توجه به وضعیت معیشتی و قدرت خرید خانوارها افزود: من باید حقوق کارکنان را به‌گونه‌ای افزایش دهم که بتوانند آبرومندانه زندگی کنند. وظیفه ما حل مشکلات مردم است و معیشت مردم مهم‌ترین دغدغه من محسوب می‌شود.

رئیس‌جمهوری همچنین بر ضرورت پیگیری برنامه‌های مدیریت مصرف در سطح ملی و استانی تأکید کرد و از برنامه‌ریزی برای گفت‌وگو با استانداران به‌منظور اتخاذ تدابیر لازم در استان‌ها برای کاهش مصرف خبر داد.

پزشکیان با یادآوری ضرورت اجرای برنامه سه‌شنبه‌های بدون خودرو، بر ترویج فرهنگ صرفه‌جویی، کاهش مصرف و مشارکت عمومی در مدیریت منابع تأکید کرد و اولویت‌های دولت را در این زمینه، معیشت مردم، سلامت جامعه، تأمین انرژی و برق مورد نیاز صنعت و استمرار تولید برشمرد.

رئیس‌جمهور با تأکید بر ضرورت اصلاح سازوکار تخصیص منابع بانکی و جلوگیری از تمرکز اعتبارات در پایتخت، تصریح کرد: حساب‌های بانکی تمامی شرکت‌هایی که کارخانه، معدن یا واحد تولیدی آنها در یک استان مستقر است، باید در بانک‌های همان استان متمرکز شود و عملیات بانکی و سپرده‌گذاری آنها نیز در همان منطقه انجام گیرد.

پزشکیان خاطرنشان کرد: تسهیلات و اعتبارات مورد نیاز این شرکت‌ها نیز باید در همان استان و شهرستان محل فعالیت آنها پرداخت شود و لازم است با برنامه‌ریزی دقیق، بانک‌ها به تخصیص منابع در همان منطقه ملزم شوند.

رئیس‌جمهوری با انتقاد از وضعیتی که در آن منابع حاصل از فعالیت اقتصادی یک استان در بانک‌های پایتخت متمرکز و تسهیلات مربوط به آن در تهران پرداخت می‌شود، اظهار کرد: نباید مردم یک شهرستان با محدودیت‌ها و مشکلات اقتصادی مواجه باشند و آلودگی و تبعات وجود معادن و کارخانه‌ها را تحمل کنند در حالی که منابع مالی حاصل از فعالیت بنگاه‌های اقتصادی همان منطقه در جای دیگری هزینه شود.

پزشکیان تأکید کرد تداوم این روند، زمینه تشدید محرومیت استان‌ها و شهرستان‌ها و افزایش مهاجرت به تهران را فراهم می‌کند و اصلاح آن، ضرورتی برای تحقق توسعه متوازن منطقه‌ای و توزیع عادلانه فرصت‌های اقتصادی است.

در همین راستا، مقرر شد تیمی به مسئولیت معاون اجرایی رئیس‌جمهور تشکیل شود تا ابعاد اجرایی این موضوع را بررسی کرده و با ارائه راهکارهای عملیاتی، زمینه تحقق این سیاست را فراهم کند.

در بخش دیگری از جلسه، وزارت نیرو گزارشی از آخرین وضعیت بارش‌ها در سطح کشور، شرایط منابع آبی و ذخایر سدها، وضعیت رودخانه‌ها و احتمال وقوع سیلاب ارائه کرد. در این گزارش همچنین اقدامات انجام‌شده برای شناسایی و مدیریت کانون‌های پرخطر، کاهش مخاطرات احتمالی و آمادگی دستگاه‌های مسئول برای مواجهه با شرایط جوی و سیلابی تشریح شد.

در ادامه جلسه، وزیر امور خارجه گزارشی از آخرین وضعیت تحولات مرتبط با مذاکرات با طرف امریکایی از طریق میانجی‌ها ارائه کرد و اعضای هیات دولت را در جریان آخرین تحولات و روندهای دیپلماتیک قرار داد.

با مردم درباره کمبود گاز صادقانه صحبت کنیم

معاون اول رئیس‌جمهور با اشاره به ضرورت مدیریت مصرف انرژی در فصل سرما اظهار کرد: باید با مردم صادقانه صحبت کنیم و توضیح دهیم که در حوزه گاز، به دلیل ناترازی‌های سال‌های گذشته و همچنین خسارات ناشی از جنگ، با کمبود مواجه هستیم و به صرفه‌جویی نیاز داریم.

به گزارش ایرنا از ریاست جمهوری، محمدرضا عارف معاون اول رئیس‌جمهور ضمن بیان این مطلب در جلسه کارگروه ماده ۸، گفت: مدیریت مناسب مصرف گاز برای حفظ پایداری شبکه در فصل سرما اهمیت زیادی دارد، زیرا قطع شبکه گاز خسارات فراوانی به همراه خواهد داشت.

▣ هشدار درباره افزایش قیمت گاز پرمصرف ها

معاون اول رئیس‌جمهور با تأکید بر اهمیت همراهی مردم برای صرفه‌جویی و کمک به دولت در حفظ پایداری شبکه گاز در فصل سرما، گفت: اگر عده‌ای از مصرف‌کنندگان الگوی مصرف را رعایت نکنند، قیمت گاز مصرفی آنان افزایش خواهد یافت.

در ادامه این جلسه، گزارشی از تدابیر پیش‌بینی‌شده برای افزایش تاب‌آوری شبکه گاز در فصل سرما ارائه شد.

بر اساس این گزارش، کاهش روزانه ۲۵ میلیون مترمکعب مصرف گاز در بخش خانگی و پنج میلیون مترمکعب در بخش‌های تجاری، آموزشی، گردشگری، کشاورزی و صنایع غیرعمده هدف‌گذاری شده است.

▣ اصلاحات ساختاری در حوزه سوخت

معاون اول رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود، تشکیل کارگروه ماده ۸ را یکی از تصمیمات مهم و موفق

دولت دانست و اظهار کرد: تصمیم‌گیری درباره فرآورده‌های نفتی از پیچیده‌ترین مسائل کشور است و در گذشته، غفلت از این پیچیدگی‌ها مشکلاتی ایجاد کرده است.

عارف افزود: در سال‌های گذشته، حتی کوچک‌ترین اصلاح قیمتی در حوزه سوخت، هزینه‌های غیرضروری به کشور تحمیل کرده است.

وی با بیان اینکه هدف از تشکیل کارگروه ماده ۸، ایجاد اجماع درباره تصمیمات مربوط به فرآورده‌های نفتی است، گفت: راهبرد دولت، اجماع‌سازی در تصمیم‌گیری‌های حوزه‌های مختلف، از جمله فرآورده‌های نفتی است و تاکنون نیز به دلیل ایجاد اجماع و تفاهم، دستاوردهای خوبی حاصل شده است.

معاون اول رئیس‌جمهور اظهار کرد: راهبرد رئیس‌جمهور در زمینه اصلاحات ساختاری، حرکت آرام و تدریجی و ارزیابی عملکردها در هر مرحله، پیش از اقدام در مرحله بعدی است.

عارف، آینده کشور را در گرو اجرای اصلاحات ساختاری دانست و افزود: اصلاحات ساختاری انجام‌شده در حوزه سوخت، از آرزوهای بلندمدت نظام بود که اکنون در حال اجراست.

▣ صف‌های اخیر پمپ‌بنزین‌های تهران ناشی از اطلاع‌رسانی ناکافی بود

وی با تأکید بر ضرورت همراه کردن مردم با تصمیمات اقتصادی دولت گفت: برای هر تصمیمی در حوزه اصلاحات ساختاری باید مردم را از طریق رسانه‌ها توجیه کنیم و آنان را در جریان تصمیمات قرار دهیم.

معاون اول رئیس جمهور با اشاره به ایجاد صف‌های اخیر در پمپ‌بنزین‌های تهران اظهار کرد: این صف‌ها به این دلیل شکل گرفت که مردم به اندازه کافی درباره تصمیمات اتخاذشده توجیه نشده بودند.بنابراین هم پیش از تصمیم‌گیری و هم پس از آن، باید اهداف تصمیمات برای مردم تشریح شود.

عارف با اشاره به مقاومت برخی ذی‌نفعان در برابر اصلاحات اقتصادی گفت: هرگاه منافع غیرقانونی و نامشروعی هدف قرار گیرد، با مقاومت ذی‌نفعان مواجه خواهیم شد؛ اما راهبرد دولت این است که تصمیمات به نفع مردم باشد.

وی افزود: تأکید رئیس‌جمهور این است که منابع آزادشده از اصلاحات ساختاری، صرف معیشت مردم، به‌ویژه اقشار آسیب‌پذیر شود و مردم نیز باید در این زمینه آگاهی کافی داشته باشند.

با عرضه مستقیم، کالاها تا ۴۰ درصد ارزان‌تر به‌دست مردم می‌رسند

وزیر کشور گفت: ۱۷۳۶ بازار تحت نظارت شهرداری‌ها فعال است که با عرضه مستقیم محصولات، کالاها را ۵ تا ۴۰ درصد ارزان‌تر از سایر مراکز عرضه به‌دست مردم می‌رسانند.

به گزارش مهر، نشست استانداران و شهرداران کلان‌شهرها و مراکز استان‌های کشور با هدف بررسی راهکارهای تقویت معیشت مردم، با حضور رئیس‌جمهور در وزارت کشور برگزار شد.

اسکندر مؤمنی، وزیر کشور، در این نشست ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدا، با اشاره به عزم دولت برای مدیریت زنجیره تأمین و توزیع کالاهای اساسی، اظهارکرد: دیپلماسی منطقه‌ای و استانی نقش مؤثری در تسهیل فرآیندهای تأمین نیازهای مردم ایفا می‌کند.

وزیر کشور با اشاره به چند سفر خود به کشورهای منطقه در راستای توسعه مناسبات مرزی و مبادلات تجاری، بر اهمیت دیپلماسی منطقه‌ای تاکید کرد.

مومنی گفت: البته برخی استانداران مرزی نیز با استانهای همجوار خود برای بهبود مناسبات فی‌مابین فراتر از تعاملات ملی به صورت جداگانه جلسات و هماهنگی‌هایی داشته‌اند.

وزیر کشور در ادامه به اقدامات گسترده دولت در حوزه امداد و نجات، اسکان آسیب‌دیدگان از جنگ تحمیلی و بازسازی اماکن آسیب‌دیده اشاره کرد و گفت: در این راستا استانداری‌ها تمام توان و ظرفیت خود را برای انجام وظایف محوله به کار گرفته‌اند.

▣ ۱۷۳۶ بازار تحت نظارت شهرداری‌ها فعال است

مؤمنی در بخش دیگری از سخنان خود به دستورالعمل ابلاغی به شهرداری‌ها برای کنترل قیمت‌ها و تنظیم بازار اشاره کرد و افزود: هم‌اکنون ۱۷۳۶ بازار تحت نظارت شهرداری‌ها فعال است که با عرضه مستقیم محصولات، کالاها را ۵ تا ۴۰ درصد ارزان‌تر از سایر مراکز عرضه به‌دست مردم می‌رسانند.

وزیر کشور همچنین از راه‌اندازی ۱۳۴ بازار جدید در یک ماه اخیر با همکاری پست بانک خبر داد و تصریح کرد: مبنای فعالیت این بازارها، عرضه مستقیم کالا، کاهش هزینه‌های سربار برای غرفه‌داران و حذف واسطه‌های غیرضروری است تا فشار اقتصادی بر اقشار مختلف کاهش یابد.

وی خاطرنشان کرد: دولت در تأمین کالاهای اساسی کوچک‌ترین درنگی نداشته و تمام بخش‌ها با رویکردی همدلانه، مسئولانه و خالصانه برای رفع دغدغه‌های معیشتی مردم پای کار هستند.

وزیر کشور با اشاره به لزوم صرفه‌جویی در مصرف انرژی گفت: صرفه‌جویی همه استان‌ها در کاهش تنش گازی موثر است و همه باید الگوی مصرف را رعایت کنیم.

مومنی گفت: در کوتاه‌مدت باید مصرف را مدیریت کنیم و کاهش مصرف باید اولویت اول دولت و مردم باشد.

سرمقاله

از یارانه‌محوری تا توانمندسازی

غلامعلی رموی
کارشناس اقتصاد

یکی از پرسش‌های اساسی اقتصاد ایران این است که چرا با وجود منابع طبیعی، نیروی انسانی تحصیل‌کرده و هزینه‌های عمومی قابل‌توجه، بخش مهمی از ظرفیت جامعه به فعالیت مولد تبدیل نشده است؟ چرا کسب درآمد از واسطه‌گری، سوداگری و برخورداری از رانت‌های اداری، جذاب‌تر از تولید کالا و ارائه خدمات رقابتی به نظر می‌رسد؟ پاسخ را باید در الگوی نقش‌آفرینی دولت جست‌وجو کرد. دولت توسعه‌گرا به‌جای پرداخت مسکن‌های مالی پس از بروز بحران، از ابتدا مسیر آموزش، مهارت‌آموزی، اشتغال و کارآفرینی را طراحی می‌کند.

تجربه کشورهای پیشرو نظیر سوئد از این منظر قابل توجه است. اهمیت این الگو در پیوند نهادمند میان آموزش، نیاز بازار کار، حمایت اجتماعی و توسعه بنگاه‌هاست. در این مدل، دولت صرفاً توزیع‌کننده کمک مالی نیست؛ بلکه بستری فراهم می‌سازد تا شهروند توانایی خود را به فعالیت اقتصادی و درآمد پایدار تبدیل کند.

▣ از مدرسه تا بازار کار؛ آموزش به‌مثابه سرمایه‌گذاری

در الگوی توانمندساز، آموزش متوسطه مسیرهای متفاوتی برای ادامه تحصیل یا ورود به مشاغل حرفه‌ای پیش‌بینی می‌کند. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با مشارکت واقعی محیط‌های کاری طراحی می‌شوند تا مهارت آموخته‌شده با نیاز بنگاه‌ها فاصله نداشته باشد. وجود سازوکار هدایت شغلی و سازمان‌های کاریابی فعال باعث می‌شود فرد جویای کار متناسب با توانمندی‌هایش، برنامه اقدام شغلی دریافت کند (Arbetsförmedlingen، ۲۰۲۶). بنابراین، حمایت از اشتغال نباید از لحظه بیکاری آغاز شود؛ ریشه آن در شناخت زودهنگام استعدادها و نیازهای اقتصادی قرار دارد.

▣ کارآفرین تنها نمی‌ماند؛ حمایت در برابر مسئولیت

وجه دیگر این تجربه، همراهی نهادهای عمومی با کارآفرینان است. نهادهایی مانند «آلمی» (Almi) در سوئد به بنگاه‌های دارای ظرفیت رشد، خدمات مشاوره، تأمین مالی و سرمایه‌گذاری ارائه می‌دهند. همچنین برای افراد بیکارِ دارای ایده اقتصادی، حمایت آغاز کسب‌وکار پیش‌بینی شده است. اما دریافت این حمایت مشروط به ارزیابی دقیق طرح تجاری و امکان دستیابی به درآمد پایدار است؛ یعنی کمک مالی بدون بررسی توجیه اقتصادی و مسئولیت‌پذیری صورت نمی‌گیرد (Almi، ۲۰۲۶). این الگو رابطه‌ای دوطرفه میان دولت و شهروند است: دولت مسیر و منابع را هموار می‌کند و کارآفرین با ایجاد ارزش افزوده، اشتغال و پرداخت مالیات پاسخ می‌دهد.

▣ محدود کردن رانت، نه محدود کردن فعالیت اقتصادی

یکی از تفاوت‌های اساسی اقتصاد مولد با اقتصاد سوداگرانه، نوع پاداشی است که ساختار اقتصادی به رفتار افراد می‌دهد. اگر سودآوری بیشتر از مسیر دریافت مجوزهای انحصاری، دسترسی ویژه به ارز ترجیحی، اعتبار ارزان یا خریدوفروش امتیازها حاصل شود، سرمایه و استعداد انسانی به سمت فعالیت‌های غیرمولد می‌رود. در مقابل، اگر رقابت، شفافیت و حقوق مالکیت تقویت شود، مزیت اقتصادی به سمت نوآوری و بهره‌وری جابه‌جا خواهد شد. مسئله، محدود کردن فعالیت‌های رانتی است که بدون خلق ارزش، منابع را از تولید دور می‌کنند. دولت باید به‌جای تعیین برنده بازار، قواعد رقابت منصفانه را برقرار سازد (OECD، ۲۰۲۴).

▣ درس ایران؛ تغییر نقطه شروع سیاست‌گذاری

در ایران، سیاست اقتصادی غالباً پس از بروز مسئله فعال می‌شود: بیکاری افزایش می‌یابد، تسهیلات پرداخت می‌شود؛ قدرت خرید کاهش می‌یابد، یارانه توزیع می‌شود؛ بنگاه‌ها دچار بحران می‌شوند، بسته حمایتی اعلام می‌شود. این اقدامات اگرچه در شرایط اضطراری نقش مسکن دارند، اما اگر جای سیاست پیشگیرانه را بگیرند، وابستگی به حمایت‌های مستمر را نهادینه می‌کنند.

راه اصلاح، حذف حمایت اجتماعی یا واگذاری امور به بازارِ رهاشده نیست. نخست باید از دوران متوسطه، استعدادسنجی و آموزش مهارت‌های مورد نیاز اقتصاد جدی گرفته شود. دوم، پیوند میان دانشگاه، مراکز مهارتی و بنگاه‌ها تقویت گردد. سوم، برای کارآفرینان مسیری روشن شامل مشاوره حقوقی، تسهیل مجوزها و تأمین مالی زمان‌دار فراهم آید.

در این مسیر، ظرفیت‌های قانونی بالادستی وجود دارد. اصل ۲۸ قانون اساسی بر حق انتخاب شغل و فراهم کردن امکان اشتغال تأکید دارد. قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و مهارتی و قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار نیز مبنای تقویت این پیوند هستند. مسئله اصلی، کمبود قانون نیست؛ بلکه اجرای هماهنگ و پاسخ‌گوی این سیاست‌هاست.

▣ رضایتمندی؛ حاصل مشارکت در ساختن آینده

رضایتمندی اقتصادی تنها با پرداخت یارانه نقدی به‌دست نمی‌آید. شهروند زمانی احساس امنیت می‌کند که فرصت واقعی برای یادگیری، انتخاب شغل و کسب درآمد داشته باشد و بداند قواعد بازی برای همه یکسان است. توسعه پایدار بر سه پایه استوار است: آموزش هدفمند، حمایت مسئولیت‌آفرین و بهره‌وری متقابل. دولت موفق دولتی نیست که بار تمام هزینه‌های جامعه را بر دوش بکشد؛ بلکه دولتی است که پیش از تبدیل مشکلات به بحران، فرصت تولید و توانمندسازی را فراهم می‌آورد. بهترین حمایت، ساختن مسیری است که شهروند بتواند روی پای خود بایستد.